

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
TELEFON Nr. 226.
Scrierile neretruncate nu se
primesc.
Manuscrisurile nu se retrimit.
Inscrute
se primesc la Administrațiunea
Brașov și la următoarele
BIROURI de ANUNȚURI:
In Viena la M. Dukes Nachst.,
Nr. Angenfeld & Emeric Lesner,
Heinrich Schalek, A. Oppelk,
Nachst., Anton Oppelk.
In Budapesta la A. V. Golberger,
Eksstein Bernat, Iuliu Leopold
(VII Erszsbet-kórtut).
Prețul inserțiilor: o serie
garantată pe o coloană 10 bani
pentru o publicare. Publicări
mai dese după tariful și in-
voială. — RECLAME pe pagina
1-a o serie 20 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LXXI.

GAZETA apare în fiecare zi
ANUNȚAMENTUL PENTRU AUSTRO-UNGARIA:
Pe un an 24 cor., pe șase luni
12 cor., pe trei luni 6 cor.
M-rii de Duminică 4 cor. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
M-rii de Duminică 8 fr. pe an.
Se primumeră la toate ofi-
ciile postale din țară și din
străinătate și la d-nii colectorii.
ANUNȚAMENTUL PENTRU BRAȘOV:
Administrațiunea, Piața mare
târgul Inului Nr. 30, etagiu
I. Pe un an 20 cor., pe șase
luni 10 cor., pe trei luni 5 cor.
Cu d-nul acela: Pe un an 24
cor., pe șase luni 12 cor., pe
trei luni 6 cor. — Un exem-
plar 10 bani. — Atât abona-
mente, cât și inserțiunile
sunt a se plăti înainte.

Nr. 34

Brașov, Miercuri 13 (26) Februarie

1908.

Muzica viitorului.

II.

A vrut să sfârșească și Argus broșura sa cu oare-care avânt, cu puțină concesivitate făcută spiritului timpului, și așa s'a hotărât să improvizeze — cum zice Mocsary — o leacă de „Zukunftsmusik“.

Dar, sârmanul, n'a avut noroc, căci, vrând, chiar și în aceasta scurtă excursiune evoluționistă a sa, să servească la doi domni și să pledeze pentru neînfrânta și nelimitata dănuire a egemoniei și a supremației maghiare, deși însuși prevede apropiatul lor sfârșit, „fiindcă în cursul timpului dezvoltarea etnică și încheierea naționalităților ca națiuni cu drepturi de sine stătătoare nu se va mai putea împedea pe nici o cale și în nici un mod“, afirmând că timpul acesta va sosi peste 3—4 generațiuni în virtutea legii evoluției — Argus se contrazice.

Are dreptate Mocsary, că aici se incurcă Argus cu toate că admite de altă parte, că și atunci rassa maghiară va juca rolul întâi, va fi *primus inter pares*.

Nu s'a așteptat însă Argus, ca tocmai Ludovic Mocsary să fie acela care să-și arate mai întâi nemulțămirea sa pentru un astfel de rol „de valoare suspectă“, cu care nu se poate mângâia și împăca nici un Maghiar. O simte aceasta și Argus, din care cauză pregătește de acum pe cei răsfățați de soarte, că le va trebui multă rezignațiune, dar să nu le fie frică de moartea fiziologică, ci să caute a evita numai moartea patologică prin emoralgie înainte de vreme.

Mocsary declară în articolul său combinațiunile de felul acesta de imposibile. I-se pare că în timp de 3—4 generațiuni, așadar cam într'o sută de ani, dezvoltarea etnică a națiunilor noastre nu poate progresa într'atât, ca să ajungă în stadiul ultim al evo-

luțiunii, realizând cu necesitate independența lor națională. De vom arunca numai o privire asupra Ungariei — continuă Mocsary — și asupra hartei etnografice a Europei sud-ostice, ne vom convinge că ori ce ar aduce cu sine legea evoluției, va fi cu neputință a crea aici pentru fiecare naționalitate, mai mare ori mai mică, o existență deosebită de stat și națională. De aceea pretinde la rândul său rezignațiune dela aceste naționalități. Mocsary crede că partea întreagă sud-ostică a Europei nu se poate confundă într'un chaos fără sfârșit — apoi întreabă: Dacă ne vom și ocupa de muzica viitorului, oare n'ar fi mai bine ca în loc de a exagera legea evoluției, să ne gândim, că poate veni vremea, că aspirațiunile naționaliste cari sunt astăzi la culme înfocate, vor mai lăsa ceva din postulatele dela 48 („engedni fognak a 48-bol“) ?

Mocsary găsește, că și până acum se poate constata un progres în privința aceasta. Din cauza diferențelor religioase oamenii se omorau odată unii pe alții. Astăzi din cauza deosebirilor de limbă mai reale, își scot deja numai limba rânjind unii față de alții.

Drept spunând paralela aceasta a d-lui Mocsary și înțelesul ce i'l dă, sperând în forța mai mare a rezignațiunii, ce ar putea-o desvolta națiunile asuprite, ne surprinde cu atât mai mult cu cât știm că nu tot-deauna Mocsary a scris și a vorbit așa.

Încă de acum 28 de ani, de când conaționalii săi au pornit pe cărarea nefastă, vrând s'o rupă definitiv cu politica de naționalitate, ce și-a căpătat expresiunea în legea dela 1868, Mocsary însuși a fost acela, care a desfășurat înaintea lor în dieta icoana viitorului. N'a fost numai o muzică slabă și trecătoare, ca la Argus, ci a vorbit atunci din adâncul convingerei sale, conjurând pe tiszaiști să stea pe loc înainte de a prăvăli țara în

prăpastia războiului vecinic dintre popoarele sale, și toate acestea numai „pentru o fantomă deșartă care nu poate servi de bază a unei politici serioase“.

Mocsary când și-a ridicat vocea în contra proiectului legii școlare de la 1879, a declarat, că ținta ce-o urmărește Tisza cu ai săi, maghiarizarea cu mijloacele statului, este imposibil de-a se realiza, mai întâi pentru că toate naționalitățile, ce locuiesc în patria aceasta — poate cu singura excepțiune a celei germane care pretutindeni se asimilează mai ușor — țin tare și cu viuă alipire la naționalitatea lor. Nu se poate însă realiza ceea nizuință nici pentru aceea, zise el, fiindcă este cunoscut — durere că e așa — că nici numărul, nici puterea rasei maghiare nu este astfel, ca să impună cum se cuvine celorlalte naționalități. Apoi nici una din aceste naționalități nu e în situațiunea în care se află Maghiarii ca să fie izolați, ci fiecare se bazează pe număroși conaționali din vecinătate. De aceea toate sperează firm că-și pot conserva individualitatea.

Implicit a admis prin aceste constatări și Mocsary legea evoluțiunii, care, pe calea dezvoltării individualității naționale, va trebui să ducă mai curând sau mai târziu în mod inexorabil popoarele, cari vor avea țaria ca să reziste, la independența națională.

Ba mai mult. Prevăzând un eventual amestec a celor de prin prejur ce au un interes la aceasta, amestec de care se jăluiesc astăzi deja peste măsură partizanii săi veniți la putere, Mocsary a avertizat pe maghiarizatorii din tabera lui Tisza cu cuvintele profetice:

„Dacă lumea va vedea că și aici sunt certe naționale și dacă poate în curând se vor arăta mult mai înverșunate, nu va considera lumea și pe Ungaria astfel, că din cauză, că diversele naționalități trăesc în ceartă

unele cu altele, și acolo ar trebui să facă ordine ca în Turcia? Și dacă ceștiunea orientală va lua în scurt timp dimensiuni mai mari, dacă va trage în vârtejul ei și pe Austro-Ungaria, nu vom întâmpina atunci pericolul, că în privința configurațiunilor viitoare vor servi de directivă acele concepțiuni teritoriale aventuroase cari au circulat și până acum? Cred că nici odată n'a fost mai mare trebuință ca acum, ca lumea să aibă o bună opiniune despre noi!“ ..

Și oare astăzi să lie mai puțină trebuință ca lumea să aibă o bună opiniune despre Ungaria? Credem că nu, și d-l Mocsary de sigur ne va da dreptate. Atunci de ce să nu poată suporta nervii puternicilor zilei din această țară nici astăzi puțină muzică a viitorului?

La câte se mai gândesc! »Pesti Naplo«, într'un articol mai lung spune, că față cu insultele cele multe aruncate cu obrăznicie asupra statului ungar, cu deosebire și în prima linie de Björnson și Tolstoi, se intenționează a se face o lege spre înfrânarea acestor soiuri de batjocuri.

Este întrebarea, cum își inchipue a putea înfrâna criticile juste ale unor celebrități europene aduse șovinistilor în favorul procederei aproape barbare săvârșite de niște gendarmi și soldați, să nu mai vorbim de solgăbirii, contra pacnicilor locuitori români din Pânade, Cernova și Christian.

În loc să se gândească la utopii ca făurirea unei legi ridicule, care de sigur ar stârni nu numai dispreț, dar surâs sarcastic la oamenii, cari judecă faptele obiectiv și fără nici un resentiment de dușmănie contra statului austro-ungar, ar face mult mai bine a afla căile cele mai nimerite pentru satisfacerea justelor postulate ale naționalităților.

Firește asta s'ar putea întâmpla numai și numai realizându-se faptic egală îndreptățire a naționalităților din Ungaria, ear nu numai, cum a fost până acum, cu vorbe goale rostite în vânt și ici colo scrise pe hârtie, dar niciodată realizate.

FOILETONUL »GAZ. TRANS.«

Naționalitățile din Ungaria în lumina istoriei.

— Fine —

După dreptul național consvetudinar trăiau și Românii în Ungaria. Unul dintre cele mai însemnate teritorii ale Românilor era Maramureșul sau comitatele unite Maramureș și Ugocia în regiunea izvoarelor Tisei cu cetatea însemnată Husrt; poporul trăiește după dreptul său ear în războiu nu e cel din urmă. Intocmai precum principatul Moldovei a fost înființat printr'o descălecare din Maramureș (1359), tot astfel se înființează și principatul Valachiei prin descălecarea voivodului român Radu Negru din Făgăraș la Câmpulung în partea nordică a Valachiei pe la anul 1241—1290.*) Țara Făgărașului este o terișoară mică la poalele Munților transilvăneni, se estinde până la Olt și e locuită până astăzi numai de Români. Printr'un document judecătoresc (1321) se dovedește, că Românii din timpuri de demult, chiar de pe timpul dominațiunii bulgare sunt în aceste ținuturi proprietarii pământului, ceea ce dovedește mai clar că Românii au rămas în Dacia încă de pe vremea dominațiunii romane, deoarece Românii din Balcani (sau Cuțo-Vlahii) nici până astăzi nu au pământ, ci sunt păstori și neguțători. Făgărașul își păstră și după descălecarea lui Radu-Negru titlul de ducat și fu dat adeseori prin se-

mureșul o plin de Valachi, »nu sunt supuși nimănu, sunt liberi, nu servesc nimănu, merg numai cu principole în războiu și susțin pe socoteala lor cetatea Husrt; poporul trăiește după dreptul său ear în războiu nu e cel din urmă.«

*) Istoriografia română consideră datele aceste relative la Radu Negru de foarte neverosimile, le cităm însă întocmai după cum le scrie Dr. Pic. — R. e. d.

colul al XIV-lea și XV-lea voevozilor din Valachia ca feud. Deci n'avem de ce să ne mirăm, că și aici s'au dezvoltat boerii întocmai ca și în Valachia și că a rămas nealterat caracterul național românesc.

Un al treilea ținut curat românesc era Banatul Severinului, unde populația o formau *nobiles Vlachii kenerii caeterique Vlachii*. Banatul numit și *Confinium regni* era compus din districtele: Lugoș, Sebeș, Mehadia, Almaș, Krassofői, Komiathi și Ilged și avea datoria în *custodia et tuitione vadorum danubii*. Partea aceasta ostică a Banatului timișan de astăzi avea așadar o populație românească liberă, care împreună cu Knejii și cu juzii lor și cu nobilimea valahă aveau în frunte un *banus de Severin* cu reședința în Caransebeș de astăzi. Epoca cea mai strălucită a Banatului cade pe vremea, în care erau stăpâni în Banat Huniadeștii și e foarte caracteristic pentru vechea istorie ungurească că eroul cel mai mare al istoriei ungurești Ioan Huniade precum și regele ce-l mai mare al istoriei ungurești fiul lui Huniade, Matia Corvinul, sunt născuți din sânge românesc, ceea ce aruncă lumină destul de puternică asupra însemnătății Românilor în Ungaria din vremurile acelea.

O poziție identică ca aceea a Banatului Severinului avea și comitatul Hunedoarei din colțul vestic al Transilvaniei,

care număra numai trei districte românești: Hunedoara, Deva și Hațegul, căci și aici reprezentanța o formau *nobiles Kenesii și seniores Olachii*. Din contră în celelalte părți ale Transilvaniei precum și în țara vecină cu Transilvania de dincoace de Tisa găsim numai o constituție de sate cu Knejii ca judecători; deoarece însă se găsește acolo chiar până astăzi nobilime românească și care nobili românești și astăzi se numesc *boeri*, trebuie că pe vremea aceea conștiința națională românească era bine reprezentată în nobilimea aceea. E caracteristic pentru toți Românii din Ungaria, că *Românii își plăteau dările după un sistem de dare românească — quinquagesima* — adică oia a cincizece; de altfel întocmai ca și *Castrenses* după constituția cetăților erau liberi, obligați numai la serviciul de războiu. Ca religione Românii erau greco-orientali la început cu sevicul divin slav, din secolul al XVII-lea începând cu sevicul divin românesc; episcopii lor își aveau reședința în mănăstirile românești, a căror urme se găsesc până astăzi în Transilvania.

Acestea erau cele patru naționalități, cari trăiau în Ungaria după dreptul și obiceiurile lor strămoșești. Pe lângă acestea mai era o populație, care și avea autonomia și organizația sa, pe baza privilegiilor regale. Numim în șirul întâi coloniile germane, cari și ele locuiesc în ținuturi com-

Linia ferată Bosnia-Salonic-Grecia.

In numărul său de ieri ziarul „Românul dela Pind“ publică un interview, ce l'a avut un corespondent al său cu un inginer austriac din Salonic, cu privire la construirea liniei ferate balcanice, Bosnia-Salonic-Grecia.

Itată ce spune inginerul austriac :

In iradeaua eșită în zilele trecute se spune, că Austria a căpătat concesiunea de a face pe teren studii și cercetări prealabile. Inșă aceasta e numai un mod de exprimare, căci adevărul glăsuiește cu totul altfel. Anume, sunt ani ce zile de când aceste studii au fost făcute în chipul cel mai minuțios. Știm în toate amănuntele pe unde va trece linia, de câte poduri și tuneluri avem nevoie, câte gări și unde se vor clădi, etc. Ne-am făcut și socotelile și știm câtă vreme ne trebuie pentru a face construcția. Și fiindcă aceste lucruri nu sunt nici un secret azi, îți pot comunica câteva date.

Regiunea, pe unde va trece noua linie este muntoasă și deci, terenul foarte accidentat. De aceea va fi nevoie de multe tuneluri, de multe poduri. Tot din această cauză construirea noii linii va fi foarte costisitoare. Așa, fiecare chilometru ne va costa 25 de mii de lire turcești, ceea ce pentru 200 de kilometri, câtă va fi lungimea ei dela Mitrovița la granițele Bosniei, reprezintă 5 milioane de lire turcești (peste 110 milioane de lei) și va putea fi isprăvită în cel mult 6 ani, căci, precum am spus, va fi o lucrare foarte anevoiasă.

Căștigul real al Austriei, din construirea acestei linii va fi dublu și foarte însemnat. In primul rând, vom reduce la absolută neputință pe Sârbi, de-a ne închide granițele și de a ne vătăma în chipul acesta interesele economice, de câte ori le năzare lor... Până acuma mărfurile ce le trimeteam din Austria în Turcia, treceau prin țara lor. Pe viitor le trimetem prin Bosnia. Drumul prin Bosnia va fi mai lung decât prin Belgrad, căci este mai mică distanța Salonic-Viena prin Belgrad, decât prin Bosnia. Inșă această deosebire nu prezintă însemnătate decât pentru călătorii, cari ar voi să scurteze drumul. Dar altfel stă lucrul pentru traficul de mărfuri. Dacă prin Bosnia până la Salonic sunt mai mulți kilometri, n'avem decât să reducem tariful căilor ferate, să facem prețuri avantajoase exportatorilor cari, bine înțeles, vor preferi drumul Bosniei, mai ales că îi scutește de multe dificultăți și șicane, de cari nu se pot desbăra vecinii noștri sârbi.

Desbaterea în Camera română.

Cassa rurală.

In ședințele de Joi și Vineri s'a continuat desbaterea generală a proiectului Cassei rurale.

La desbatere au luat parte deputații C. Stoicescu, Culoglu, Marghiloman și Forumbaru. Fiecare din punctul său de vedere susține, că Cassa rurală să fie o instituție de stat.

De remarcat este discursul lui C. Stoicescu. El susține, că proiectul d-lui ministru A. Carp, calcă tradițiile liberale abătându-se dela aceste prin tendința de comercializare a Cassei rurale. Oratorul relevând fazele prin care a trecut cestiunea acestei instituții să declară pentru ideia :

pacte după cum e confiniul dela granița Austriei de jos, cele 24 de *civitates Zipsiensis*, cu cetatea Zips-ului în frunte și cu comitele de Zips ca reprezentant, apoi cele *septem sedes saxonicas nec non duo, cum terra brassoviensis et bistriciensis* cu Sibiiul, ca loc principal și cu comitele săsesc de Sibii în frunte; cele 7 orașe de munte din slovacime, Cașovia cu orașele de munte, etc. Tot asemenea aveau și Cumanii și Secuții o organizație și autonomie națională, ba chiar și Țiganii, cari au venit cei mai târziu, aveau un privilegiu de la regele Sigismund din anul 1408, care le garanta deplină autonomie.

Din toate aceste iese limpede la iveală, că în Ungaria cea veche domnea o libertate bazată pe dreptul consvetudinar național, precum și pe autonomia națională, garantată prin privilegiu, o libertate ce n'nici o altă țară din Europa. Ungaria cea veche a fost țara libertății, atât în ce privește viața de sine stătătoare națională cât și libertatea gândirii și a conștiinței, cu toate multele frecări politice, incurcături și revoluțiuni, a căror cauză era de obicei tocmai nerespectarea acestei libertăți.

Ungaria de astăzi este opera înțelepciunii de guvernare vieneze. Pentru că să se salveze aparența titlului de rege ungar pe timpul ocupațiunii turcești, și pe aceasta să și bazeze dreptul de revindicare

Cassa rurală să fie instituție de stat. Tot cam în sensul concluziei făcute de Stoicescu, vorbește și Marghiloman. In fine Forumbaru este cel mai categoric, combătând cu argumente puternice comercializarea Cassei rurale și conchide: Cassa rurală să fie instituție de stat; apoi cere ca chiar acum să se voteze și statutele acestei instituțiuni spre a se evita orice abateri dela principiul, pe care se bazează această instituțiune.

D. Ministru A. Carp, zice: Cassa rurală are mențiunea a mijloci între proprietarii mari și țărani. Ideia a da tutulor țăranilor pământ este cu totul eschisă. Acei țărani, cari au capabilitatea a da arvună și a-și procura instrumente agricole, vor primi pământ.

După ce combate pe Tache Ionescu, pe cestia, că dacă Cassa rurală este o instituție mixtă, trebuie să li se dea posibilitatea a se ocupa cu afaceri de bancă precum este cazul în Prusia și Austria, domnul ministru Carp, conchide: Viitorul este al proprietății mici. P. in proiectul acesta se va înbunătăți poziția țăranului, și el se va moraliza.

Inchizându-se desbaterea generală și punându-se proiectul la vot, s'a primit cu 98 voturi contra 1.

In ședința de Vineri după amezai s'a început desbaterea pe paragrafe.

Deputatul N. Iorga, vorbind cel dintăiu la articolul 1, susține că Cassa rurală trebuie să fie instituțiune de stat.

Capitalul privat e lacom și are tendința a realiza căștiguri cât se poate de mari. Statul are prisosuri la încasarea venitelor lui și prin urmare dispune de bani ca să poată despăgubi pe proprietari. Sumele aceste s'ar putea folosi mai bine pentru Cassa rurală. Este nedrept a protegea numai pe cei ce posed deja pământ, e o eroare a favoriza numai clasa de mijloc. Răscoala țăranilor n'a făcut de cărcumari și de plebea mai înstărită a satelor.

După ce deputații Răuț și Sasu mai adaugă câte un termen, și anume cel dintăi, ca în loc de >țaran < să se zică locuitor dela țară; iară cel de al doilea, că termenul locuitor dela țară să se explice așa, ca prin acestia să se înțeleagă aici bărbați și femei, cari locuiesc în jurul orașelor, ministru A. Carp consimte, ca să se adopte textul acesta: Locuitorii din jurul orașelor, cari să ocupă cu agricultura și văduvile ca capi de familie, să poată cumpăra pământ dela Cassa rurală.

Deputatul E. Culoglu cere ca să se șteargă din acest articol două dispoziții; prima, prin care Casa rurală poate împromuta bani asociațiilor țăărănești spre a arenda moși, și a doua prin care Casa rurală e autorizată a face operații de împrumut pe cambii.

Apoi estinzându-se asupra operațiilor, ce le-ar face cassa rurală în diferite ramuri conchide, că statul poate sacrifica 250.000 de franci pentru clasa țăărănească. Toate statele fac sacrificii de acest fel, — deși după mine, acesta nu e sacrificiu.

In ședința de Sâmbătă a vorbit la articolul 4, C. I. Stoicescu. D-sa arată însemnătatea proiectului. In principiu, legea e admisă de toate partidele; discuția se face numai asupra amănuntelor. Recunosc că partidul conservator a dat tot ajutorul său la întocmirea reformelor, chiar în Casa rurală sunt câteva principii conservatoare.

(recăștigare) a părților desmembrate, s'a negat ființa adevărată a statului compus din diferite stătuțele și s'a introdus sistemul dominațiunii nobilimei maghiare, care a fost cauza principală a disolvării imperiului, pe teritorii, cari până n' timpul acesta au știut să se n'potrivească tocmai dominațiunii acestei nobilimi. Antireformațiunea precum și introducerea cu forță a uniunii au făcut mare rău, pentru că, prin ruperea înpotrivirii a fost ruptă și puterea individualității naționale. In învălmășala produsă cetățile din țară, până-tunceza zidul de apărare al constituției cetăților, ajunseră în proprietate privată, ear patenta urbarială sancționa supunerea și datoria de robotă chiar și pentru populațiunea liberă a Castrenzilor. Când apoi e-poca lui Napoleon deșteptă puterile naționale la viața nouă, la leagănul ființei naționale redeșteptate ungare sau mai bine zis maghiare, stătea un arhiduce, care ființă națională giugiulită și protejată, apucase mult înaintea celorlalte naționalități ale Ungariei și nu zăbovi să folosească noua situație pentru interesul și scopul propriu: la 1848 Viena fu surprinsă pe neașteptate și pe baza constituției revoluționare Ludovic Kossuth, a cărui tată era de origine dintr'un sat nobilitar slovacesc Kosuty, împinse lucrurile până la decretul dela Dobrițin.

Când apoi după înfrângerea dela Șir-

După ce combate comercializarea casei rurale din diferite puncte de vedere zice să fie ca un tampon între proprietar și amenințările sătenilor. Penalitățile introduse în lege în cazul când țăranii amenință, sunt prea slabe. Casa rurală ar trebui să părăsească rolul intermedietor, și să trateze direct cu proprietarii pe de o parte, și cu țăranii pe de alta. Va cumpăra și va vinde, pur și simplu.

Cu acest prilej oratorul își exprimă speranța că d-l ministru al instrucției va veni cu o reformă, prin care să se corecționalizeze crimele, incendiile etc. cari scapă adesea de sub penalitatea curților cu jurați.

Dep. Marghiloman adoptă amandamentul d-lui Culoglu, prin care se oprește Casa rurală a face operații de scont și de bancă — apoi depune un amendament, în care enumeră cazurile, când Casa rurală va putea cumpăra moșii. La elogiile făcute de orator proprietății mari, care a dat țării producțiune omogenă și de calitate bună, ce se espoartă — cultivă artele de știință — distrugând proprietatea mare, d-l Maghiloman se întreabă: ce ne mai rămâne? (d-l Vintilă Brăteanu esclamă: Sunt 60 la sută arendași.) Marghiloman continuând pe tonul indicat zice: că și arendașii sunt Români, arendașii sunt o clasă interesantă, din care zice oratorul, ne-am ridicat noi toți. Crede oratorul, că transformarea proprietății mari să se facă prin evoluțiune: nu repede, altfel vom păgubi cu toții și continuă așa:

De aceea Cassa rurală va trebui să mobilizeze pământurile de mână moartă: ale statului, ale societăților de binefacere și ale societăților de asigurare. Statul are încă vre-o 250 de mii de hectare; așezămintele publice au vre-o 300.000 hectare, nu poate fi nici o piedecă pentru aceasta. Societățile de asigurare de asemenea vor consimți să-și vândă moșiile Cassei rurale.

In ce privește bunurile vândute la licitație, ele sunt de 31.000 hectare pe an, în valoare de 21 milioane, cât nu poate cumpăra Cassa rurală.

Pentru moșiile ipotocate la Creditul rural, sunt sigur, că orice proprietar va primi să vândă Cassei jumătate din moșie, spre a desrobi restul.

Pericolul că țăranii vor putea sili pe proprietar să vândă, este real. Să nu uităm, ce s'a petrecut astă-vară; să tragem învățăminte. Să nu lăsăm țăranimea atățată în fața proprietarilor. Categoriile legale de moși ce se pot cumpăra de Cassa rurală, vor fi ca o barieră între proprietari și țărani. Când se va ști că Cassa rurală nu va putea cumpăra decât anume moși, atunci nu vor mai putea avea pretenții nelegale.

Deasemenea, propun ca instituția ce o creați să poată ajuta pe proprietari, cari ar voi să vândă sătenilor de pe moșia lor, loturi de 20—30 hectare.

Oratorul mai depune un amendament în sensul ca plata islaurilor comunale să se facă integral, prin tragere la sorți, pe județe; și altul prin Cassa rurală, spre a se obține comasarea loturilor mici, să ajute schimbarea, vânzarea micilor loturi între țărani.

ria (Vilagos), ministru Bach relua împărțirea veche teritorială, lipseau doi factori importanți: Baza pentru rezistența teritoriilor naționale, dar lipsea și mâna norocoasă, care ar fi putut să intervina dibaciu și astfel experimentul întreg decăzu într'o încercare de germanizare imaginară, urâtă de toate partidele. Astfel lucrurile ajunseră la noua capitulațiune înaintea lui Deák și se porniră spre povârniș. Viena cedă terenul pas de pas și pas de pas stăpânitorii maghiari merseră înainte, în asuprirea naționalităților; astăzi e degradată chiar și sfânta biserică a lui Dumnezeu la un simplu mijloc de maghiarizare.

Odinioară proverbul *Extra Hungariam non est vita et si est vita, non est illa* era adevăr; astăzi atmosfera din Ungaria e încăreată de ură și teroare națională).

1) Indicarea izvoarelor se găsește în tratatele istorice de J. L. Pic: „Ueber die Abstammung der Rumänen“ (Asupra originii Românilor), Leipzig, 1886; „Der nationale Kampf gegen das ungarische Staatsrecht“ (Lupta națională în contra dreptului public ungar), Leipzig, 1882; „Zur rumänisch-ungarischen Streitfrage“ (La cestiunea certelor dintre Români și Unguri), Leipzig, 1886.

Nota Redact.: La foiletonul din Nr. 32 al „Gaz. Trans“ 1908, cu alineă: „Dar nici urmările ocupării patriei n'au fost prea dezastruase...“, se începe partea II-a a tratatului d-lui Pic, ceea ce sa întrelăsat a se marca. Partea a III-a este indicată însă în Nr. 33 al foaiei noastre.

Un nou măcel al Grecilor.

Păstori români ucis Peste 3000 capre și oi arse.

Zilele trecute am adus o scurtă știre că la începutul acestei luni o bandă de greci au nimicit întreg avutul fruntașului naționalist român Toli Hagigogu dela Veria și au ucis mai mulți păstori români.

Despre acest măcel îngrozitor au sosit din Salonic următoarele amănunte:

Măcelul a fost săvârșit în dimineata zilei de Luni 4 c. Bândiții s'au strâns cu toții Duminică seara în număr de 200 și în puterea nopții au pornit sub conducerea unui ofițer grec, spre moșia >Aghionis<, proprietatea d-lui Toli Hagigogu.

Din cauză, că pe această moșie sunt 18 țărle de oi și capre și sunt așezate una de alta la o oarecare depărtare, antartii s'au împărțit în mai multe grupe de câte 20 de inși fiecare, așa ca să poată impresura toate țărlele. Au manevrat cu atâta dibăcie, în cât nu putură fi simțiți nici de câni, necum de păstori.

Când se crăpă de zi, o parte din bandiți au eșit înaintea păstorilor. Acestia, crezând că sunt puțini la număr, au pus mâna pe arme și au început să tragă focuri asupra năvălitorilor. Dar rezistența bieților păstori n'a putut fi de lungă durată. Ei erau numai câțiva oameni, pe când numărul antartilor era covârșitor. Asupra păstorilor cădea din toate părțile o ploaie de gloanțe. Detunăturile puștilor și strigătele sălbaticе ale antartilor umpleau văzduhul și răspundeau o groază în împrejurimi. Totuși scurta împotrivire a păstorilor n'a fost fără de folos. Au putut scăpa cu viață păstori neînarmați și copiii, cari veniseră la țărle, fiind timpul când fată oile și caprele.

Dar nu toți au putut avea soartea celor rămași în viață. In luptă, a fost omorât păstorul Tase Cealera. Era un om trecut de 50 de ani. Lăsă o soție și 4 copii, dintre cari 3 minori. De asemenea păzitorul român Gheorghe Anastas Gachi, fiul primarului român din Xiroliavad a fost rănit la ceafă, iar Toli Culora a fost grav rănit la piept în partea stângă, glontele străbătându-i ficatul. In vara anului 1906, tatăl acestui Toli, fusese inecat de cătră antartii, în râul Bistrița. Pe lângă acestia păstori români Țiți Blaciotti și Gula Cuculegu au dispărut. După toate probabilitățile, acestia ori au fost omorâți de cătră antartii și corpurile lor aruncate cine știe unde, ori au fost inecați în râul Bistrița.

Afară de aromâni au mai fost împușcați tot de greci și doi păstori bulgari, iar unul a fost luat cu dânsii. Oile și caprele acestora au fost măcelărite.

Cam pe la orele 10 de dimineată lupta cu păstori și păzitori români încetase. Unii dintre acestia căzuseră, iar ceilalți se văzuseră nevoiți să se retragă, copleșiți fiind de număr. Atunci bandiții greci văzând că nu mai întâmpină nici o rezistență, s'au apropiat de țărle, închizând întrânsele toate oile și caprele. Apoi ei au dat foc celor 18 țărle. Cea mai mare parte din vile au pierit în flăcări, restul a fost aruncat în apele râului Bistrița. In total au pierit mai bine de 3 mii de capete de oi și capre. In afară de acestia au fost împușcați 3 cătari și cinci iepe, iar 20 de cai au fost luați de antartii.

Pe la miezul zilei antartii au trecut înapoi râul Bistrița. Pierderile d-lui T. Hagigogu sunt foarte mari. Cei mai mulți cai aparțineau d-sale, iar din oile și caprele măcelărite mai bine de o mie erau ale sale, iar celelalte, aparțineau unor Bulgari și altor Români din Xiroliavad.

Impresia produsă la Salonic în cercurile turcești și europene a fost colosală. In primul moment ei nu puteau crede, că dezastrul ar fi atât de însemnat și că antartii ar fi fost în număr așa de mare. Inșă telegramele oficiale ale autorităților turcești din Veria, au confirmat cele de mai sus.

Românii sunt cuprinși de cea mai mare indignare în urma noului și îngrozitorului măcel făptuit de greci, la turma d-lui Toli Hagigogu. Sunt temeri de ciocniri sângeroase în oraș, între Români și Greci, cari reîncep să devină din nou agresivi.

Mai mulți Români de acolo, s'au dus la Salonic, ca să protesteze la autoritățile turcești și la Agenții Civili, în contra noului masacru al grecilor. Comandantul dela Veria, a asigurat pe români, că din parte-i va depune toate silințele posibile, să nimicească banda de antartii, care a săvârșit măcelul și să descopere pe țăranii complici cu antartii. Au plecat la locul dezastrului, spre a face convenita anchetă, procurorul, judecătorul de instrucție și un

ȘTIRILE ZILEI.

— 12 Februarie v.

puternic detașament de soldați. Dela Salonic s'au dat ordine severe, ca să se facă perchezitiile serioase prin cele mai multe sate grecești din ținutul Caterinei și Veriei și să se aresteze toți țărani bănuți că ar fi participat la măcel, ori că ar fi dat altfel de ajutor bandeii.

Principalii autori ai măcelului sunt, după o știre mai nouă, grecii Anastos Șor Manolache și dr. Tusas, dela Veria, cari, fuseseră îndepărtați dela Veria ca agitatori și complici în crimele comise de greci în regiunea Veriei. Odată cu întoarcerea lor la Veria, ei au reînceput agitațiile, turburând din nou atmosfera, care se limpezise câtăva vreme.

Salon de convorbiri.

Onor. Redacțiune!

În zilele trecute am cetit în »Gazeta Transilvaniei« propunerea, ca onor. Redacțiune să deschidă o rubrică, în care să se discute chestiuni de interes general, la cari discuții să poată lua parte marilele public cetitor, ca astfel din ciocnirea ideilor să iasă scânteia adevărului, făcându-se lumină în diferitele întrebări, asupra cărora se discută.

»Gazeta« primește propunerea lui »Sorocovă« și eu cred, că o primește ori și cine și o aprobă, căci e foarte adevărat, că în masele mari ale publicului cetitor de ziare se găesc oameni cu greutate, al căror cuvânt ar putea aduce multă lumină în o chestie ori alta; dar năcazul zace acolo, că aceștia stau în rezervă, ceteș în fiecare zi noutățile și alte articole și informații de ziare, își văd însă mai departe de afacerile lor așteptând regulat ziaarele, ea acestea să-i informeze despre toate lucrurile din lumea mare.

Chiar și când vine la ordinea zilei o chestie de mare însemnătate și atunci puțin din fil cel lumină ai neamului nostru nu totdeauna, ba chiar arare-ori iau peana în mână, ca să-și spună cuvântul și să contribuie cu știința și experiența lor la luminarea altora prin mijlocirea ziarelor.

...Motivul, ce m'a îndemnat să scriu aceste șire însă nu a fost acela de-a mai lungi vorba asupra acestei propuneri bune, ci a fost o altă propunere făcută ceva mai înainte tot în coloanele »Gazetei« de M. On. D-n G. Vlassa, preot militar.

La propunerea d-lui Vlassa aș adaug: Ideea lansată să se discute cu deamăruntul, și anume, cum și prin ce mijloace s'ar putea întemeia și spori un fond pentru școale, la cari să contribuie toți fil neamului nostru de pretutindeni. Pentru-că trebuie să ne dăm sama despre aceea, că școalele noastre nu le putem lăsa să le susțină numai țărâșimea aceea săracă și apăsată de greutatele nenumărate.

Laudă se cuvine acelor comune, cari au hotărât ridicarea salarelor învățătoarești la minimul prevăzut de legea Apponyi, dar durere, acestea sunt puține. Cele mai multe școli vor fi avizate la »sprijinul« statului.

Cei de făcut atunci? Cu toții trebuie să contribuim la susținerea școalelor. Asta să ne fie deviza! Să nu așteptăm însuflețire și jertfă numai dela poporul de rând, dela preoți și învățători, ci cei avuți să meargă în frunte! Propunerea d-lui Vlassa să o primească toți aceia, cari au acțiuni la institutele de bani.

Fondul s'ar putea spori pe toate căile cu diferite ocazii, contribuind la el toți Românii cari »și iubesc neamul«.

Iată spre es. acum e timpul când băncile noastre își fac bilanțul socotelilor pe anul trecut, și arată un spor frumos. Mulți zic, că băncile sunt o avere națională, dar eu zic că ele încă nu au dovedit-o asta decât foarte puțin. O pot face și în cazul acesta. Toate ar trebui să contribuie cu sume mai mari și să alimenteze din an în an fondul ce s'ar întemeia pentru susținerea școalelor populare. E adevărat că au fost unii, cari au zis, să renunțăm mai bine la toate școalele populare. Mai rațională și mai firească este însă hotărârea, pe care au luat-o și consistoarele noastre: ca să le susținem cât putem. Eu zic că chiar și cu ajutor de stat (unde nu putem altfel) încă să susținem școalele, pentru că tot e mai bine așa decât cu școale de stat. Mai bine să avom învățători de neamul nostru și școale cu limba de propunere românească fie și în parte, decât școale de stat. Vom susținea ce vom putea cu banii noștri fără ajutorul statului.

Propun deci spre încheiere: »Gazeta« și celelalte ziare ale noastre să deschidă o rubrică în care să se stăruiască asupra întrebării: cum s'ar putea întemeia și spori un fond pentru susținerea — fie și în parte a școalelor noastre populare?

„Quisque“.

O știre imbucurătoare avem de înregistrat pe ziua de azi. Ministrul reg. de culte, după diferite intervenții și după ce d-l Z. Bărsan s'a prezentat și în persoană ministrului, a dat d-lui și d-nei Z. Bărsan permisiune să facă turneuri teatrale prin Ungaria, neîmpedeați de autoritățile locale. Actul, prin care se acordă această licență, a sosit azi la Brașov și d-l Z. Bărsan a fost încunostăit telegrafic despre rezultatul obținut. Știrea aceasta, suntem convinși, va fi salutată cu bucurie de toți Românii și sperăm că artiștii noștri vor începe cât de curând turneul anunțat.

Un ofițer român — sublocotenent în garda imperială germană. Monitorul oficial german militar publică avansamentul aspirantului de ofițer Carp, la rangul de sublocotenent în regimentul de dragoni Nr. 2 de gardă. Avansamentul acesta este viu comentat de presa germană, fiindcă d-l Carp e primul ofițer în regimentul de gardă, care nu posedă un predicat de nobil și pe lângă aceasta că nu e nici supus german, ci fiul cunoscutului bărbat de stat al României, d-l P. P. Carp.

Un dar frumos a făcut zilele trecute alumnatului gr. or. din Timișoara și fondului episcopatului român, ce are să se înființeze în viitor în Timișoara, doamna văduvă Anastasia Tempea, sora regretatului secretar ministerial Silviu Suci. Ambelor acestor instituții a donat marimoasa binefăcătoare câte 40,000 cor. Fapta aceasta e mai presus de ori-ce laudă.

În adunarea generală a »Patriei« din Blaj, ținută în 15 l. c. n. s'au votat pentru scopuri de binefacere 3334:22 cor. și anume: Fondului pentru spitalul studenților cor. 1500, casinei 400 cor., bisericilor din Bucerde și Orăștie câte 100 cor. Mesei studenților din Blaj 200, din Cluj 100 cor., școalei de fete din Blaj 150 cor. Internatului preparandial și școlărilor săraci câte 100 cor., școalei de meserii, reuniunii pompierilor și meseriașilor câte 50 cor. la dispoziția direcțiunii 434:22 cor. Profitul anului a fost de 77684:40 cor. Cuponul se plătește cu 30 cor. În direcțiune au fost realeși: Ioan F. Negruț, Ioan M. Moldovan și Ștefan Pop, iar în comitetul de supraveghiere: Dr. Ambrosiu Chețian, Ioan Fodor, Gavril Precup, Aurel C. Domșa și ales Nic. Pop.

Necrolog. Eri în 11 Febr. v. a încetat din viață în Dârste fiul părintelui Broșu, George Broșu, elev în cl. V. gimnazială, în etate de 17 ani. Inmormântarea va avea loc Joi la orele 3 p. m. în cimiterul bisericii Sf. Treimi din Dârste.

Adresăm întristatei familii sincere condoleanțe.

O nouă școală românească în Macădonia. Din comuna Palanca (vilaetul Cosova) se scrie, că mai mulți celnici romani de acolo au luat laudabila și frumoasa inițiativă de a strânge, prin subscripție între Români, o sumă cu care să poată clădi la Palanca un local propriu de școală.

Despărțământul Blaj al Asociațiunii a început prelegerile pe sate. Sâmbătă în 15 Februarie a mers la Spini secretarul despărțământului Dr. Ioan Bălan, care a vorbit despre folosul cetitului și a scrisului și despre lucrarea culturală a Asociațiunii. Învățătorul Ioan Ignat a vorbit despre familie, școală și biserică. Parohul Alimpu Costea a vorbit despre școala de repetiție, dând poporului povește frumoase.

Tinerimea română de pe Coastă (Brașov Schein) invită la petrecerea populară împreună cu dans, care o va aranja Sâmbătă în 16 (29) Februarie 1908, în sala hotelului »Central« (Nr. 1). Dirigent: d-nul Nicolae Oancea, învăț. Începutul la 8 oare seara. Prețul de intrare: de persoană 1 cor. Din venitul curat, o parte se va alătura la »Fondul Tinerimei de pe Coastă«, iar altă parte se va designa pentru scopuri filantropice. Contribuiri peste prețul de intrare se primesc cu mulțumită și se vor publica.

Program: 1. D. Dimitriu: »Stâng, drept«, marș, cor bărbătesc. 2. Declamațiune. 3. D. G. Kiriac: a) »Jalea orfanului«, b) »Morarul«, coruri mixte. 4. Declamațiune. 5. N. Oancea: »Hop leliță Marioară«, cor bărbătesc. 6. Declamațiune. 7. Teatru: a) »Cinematograful«, comedie într'un act, de Demetriu Boșca. b) »Vacanții«, comedie originală într'un act, de M. Baiulescu.

Un duel mai rar. Vinerea trecută avocatul Dr. Kormendi din Budapesta s'a duelat după oaltă cu trei contrari: sub-

locotenentul de honvezi Herczeg, avocatul Dr. Pöcze și funcționarul Balacs. Cei trei adversari s'au ales cu răni grave. Avocatul Kormendi a scăpat teafăr.

Ravagiile influenței. De câte-va săptămâni, din cauza deselor treceri dela ger siberian la călduri egiptene, influența face mari ravagii în populația din Londra. În ultima săptămână au murit la Londra din cauza acestei epidemii, nu mai puțin de 84 persoane. Aceasta e cifra cazurilor anunțate ca moarte provenită direct din influență. Sunt însă foarte multe cazuri mortale din cauza complicațiilor provocate de influență.

Chemarea rezerviștilor sub arme. Anul acesta rezerviștii vor fi chemați sub arme în timpul de la 1—13 Aprilie n. a. c., rezerviștii regimentelor 51 și 82 afară de aceasta în timpul de la 4—16 Mai. Rezerviștii suplینitori (Ersatzrezervisten) ai regimentului 2 dela 4—16 Mai, respective dela 18—30 Mai; cei aparținători regim. 31 dela 1—13 Aprilie, 4—16 Mai și 18—30 Mai; cei aparținători regimentelor 50, 62, 63, 64 și batalionului de vânători 23 în timpul de la 4—16 Mai resp. dela 18—30, iar cei aparținători regim. 51 și 82 în timpul de la 18—30 Mai, respective dela 1—13 Iunie.

Complotul din Rusia. Asupra planului asasinării marelui duce Nicolae, a doi miniștrii și a unui general se comunică din Petersburg următoarele: La începutul lunii Februarie s'a descoperit în Finlanda o organizație teroristă, în care intrase 35 persoane, între cari mai mulți funcționari ai poliției politice, 6 femei și un fost ofițer superior. S'au putut descoperi atunci materii explozibile și otrăvitoare, în cantități mari. Fiind arestat la Viborg un membru al acestei organizații, s'au găsit la dânsul documente, din cari s'a aflat despre o nouă organizație teroristă din Petersburg. Într'una din zilele trecute, au fost arestați, după aceste indicațiuni, un tânăr care se plimba pe Nevski-Prospect. Tânărul acesta avea cu dânsul un carnet cu notițe, în care era descris în întregime planul complotului. După acest plan urmau să fie asasinați: marele duce Nicolae, primul ministru Stolypin, ministrul de justiție Tscheglovitov și generalul Drachevski. Marele duce Nicolae avea să fie asasinat pe drumul spre garda imperială, Stolypin pe drum spre gară pentru a se duce la Tzarskoe-Selo, ministrul de justiție Tscheglovitov pe drum în spre palatul marinei, iar generalul Drachevski în cancelaria sa. Agenții polițienesti, cari făceau parte din organizația teroristă, aveau să comunice atentatorilor despre plecarea persoanelor de mai sus, pentru ca după un semnal dat atentatorii să fie la posturile lor. Dintre femeile arestate și în manșonurile cărora s'au găsit bombe, două fac parte din aristocrație. Secretarul marelui duce Nicolae, D-rul Rusanov, care a fost rănit, făcea și el parte din complot. El se află acum pus sub cea mai strictă pază militară.

Țarul și Italia. Comandantul escadrei ruse, care a sosit la Neapole, admiralul Eberhardt, a predat regelui Victor Emanuel un autograf din partea Țarului, prin care acesta își exprimă simpatia pentru poporul italian și pentru Italia. Țarul își exprimă speranța că într'un viitor apropiat va putea înapoia suveranilor Italiei vizita pe care i-au făcut-o.

Scafandriere. După doctorese, avocatese, romaniere, pictorese și vizitiieșe, eată acum și... scafandrierele! (cufundătoare cari stau și lucră sub apă). În adevăr prima scafandrieră va intra în funcțiune zilele acestea. S'ar părea că acest meșteșug dur și omorător ar trebui să fie alungat din colecția acelor meșteșuguri, pe cari și le alege secul frumos. Nici decum. Nimic n'a înspăimântat pe doamna Catarina Daré, care s'a înrolat între membrii societății de Liverpool, care de altminterlea i-a oferit un mare banchet cu aceasta ocaziune. Jules Verne n'a prevăzut femeia scafandrieră, el care a fost promotorul vieții sub-marine. E adevărat că omul nu poate să se gândească la toate.

Un culegător-tipograf român, harnic, poate afla imediat condițiune în tipografia noastră. Salar după tarif.

ULTIME ȘTIRI.

Budapesta, 25 Februarie. În ședința de eri a dietei au luat cuvântul trei deputați. Disidentul Pilisi a vorbit contra revizuirii, declarând că nu va vota revizuirea. Dep. Tolnay vorbește pentru proiectul de revizuire, pe care-l prezintă drept scut al hegemoniei maghiare. Dacă nu se va mo-

difica regulamentul, maghiarii vor fi siliți să acorde sufragiul universal așa cum îl cer socialiștii și naționaliștii. Disidentul Farkashazy vorbește pe larg contra revizuirii și prezintă o rezoluțiune, ca proiectul să se ia dela ordinea zilei, deoarece numai parlamentul, care va fi ales pe baza votului universal, este în drept de a revizui regulamentul camerei. Câteva minute înainte de orele 2 era să urmeze la cuvânt dep. Polit. Acesta cere voe dela camera, ca să poată vorbi în ședința de azi. Camera se învoește și ședința se încheie.

Budapesta, 25 Februarie. Ministrul Andrassy vorbind eri în culoarele dietei cu dep. Eötvös, a zis, că prin noua reformă electorală se mărește numărul deputaților și se contopesc unele din cercurile actuale electorale în altele. Numărul deputaților Budapestei va fi urcat — probabil — la 22.

Budapesta, 25 Februarie. Duminecă s'a constituit în Békescsaba »noul partid independist și 48-ist«. La adunarea de constituire au luat parte și deputații disidenți Lengyel, Molnár, Bozóky și Nagy György, cari au criticat aspru situația și politica actualului partid koșutist și au decretat lupta cea mai vehementă contra revizuirii regulamentului Camerei. Adunarea a votat unanim o rezoluțiune, prin care se votează guvernului neîncredere, se condamnă cu toată hotărârea proiectul de revizuire și se cere introducerea de urgență a votului universal. La adunare au luat parte pe lângă numeroși independiști și fostul deputat țaran Achim cu 300 aderenți.

Sigetul-Marmației. 25 Februarie. Știrea, că la prăbușirea minei »Kunigunda« ar fi dispărut și câteva persoane, se desminte. În urma creșterii apelor în cele trei mine prăbușite sunt temeri mari, că apa va pătrunde și în mina »Francisc«. Apa a crescut de Sâmbătă cu 4 metri. Dacă nu va succeda a opri creșterea apei — este chestiune numai de câteva zile — mina Francisc se va nimici. În cazul acesta 50 la sută din producția totală a sărei din Ungaria s'ar pierde. Autoritățile desfașură o muncă intensivă pentru delăturarea catastrofei.

Lisabona, 25 Februarie. Regele Manuel II, la propunerea noului ministru, a dimis din serviciu 240 funcționari ai curții, cari sub tatăl său au favorizat dictatura fostului prim-ministru Franco.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.

Redactor respons.: Victor Branicea.

Tusea măgărească,

care îngrozește copii, Emulsiunea Scott o vindecă cu rezultat în toate cazurile. Emulsiunea Scott este unul din cele mai bune leacuri pentru copii debili, bolnăvicioși, cărora le redă curând față rumenă și plină. Emulsiunea Scott obține prin aceea putere nutritivă extraordinară, fiind-că contind numa. substauțele cele mai bune, fine și cu efect. Modul de preparare alui Scott o preface într'o cremă gustoasă și ușor de mistuit.

Emulsiunea Scott

are efect tot așa bun asupra oamenilor mari și a bătrânilor ca și asupra copiilor.

Veritabilă numai cu marca pescarului ca semn de garanție a procedurii lui Scott.

Prețul unei sticle originale 2 coroane 50 bani. Se capătă în toate farmaciile.

Dela „Tipografia și Librăria“
A. MUREȘIANU, Brașov

pot procura următoarele cărți
(La cărțile aici înscrise este a se mai adăuga
pe lângă portul postal arătat, încă 25 bani pentru
recomandatie)

Scrieri economice.

**Manual complet de agricultură
rațională**, de Dr. George Maior, profesor
de agricultură la școala superioară de la Fe-
răstru și la Seminarul Nifon Metropolitan
din Bucuresci. — Cartea cuprinde patru
volume:

Vol. I **Agrologia**, s'eu Agricultură
generală, 34 c'ole de tipar cu 217 figuri în
text. Carte didactică aprobată de On. Mi-
nister de Agricultură al României cu deci-
sia Nr. 2078 din 1897. Costă 5 cor'one.

Vol. II **Fitotehnia**, s'eu cultura
specială a plantelor, 38 c'ole de tipar cu
202 figuri în text. —

Carte premată de Academia Româ-
nă cu premiul Naturel-Herescu în sesiu-
nea din anul 1889. Costă 8 cor'one.

Vol. III. **Zootehnia**, s'eu Cultura
generală și specială a vitelor cornute, dim-
preună cu lămâria și lăptăria, 49 c'ole de
tipar cu 225 figuri în text. Costă 8 cor'one

Vol. IV. **Economia Rurală**, s'eu
organizașunea și administrarea moșilor
mari și mici. Costă 8 cor'one.

**Manual de Agricultură rațională vol
V. Ippologia** s'eu zootehnia specială a
cașilor de George Maior. Prețul 3 cor. plus
30 bani porto.

**Manual de Agricultură rațională vol.
VI.** cuprinzând crescerea, îngășarea și uti-
lizarea **Porcilor** s'eu Zootehnia lor spe-
cială de George Maior. Prețul 5 cor. plus
30 bani porto.

„Cultura și îngrijirea grăului“, de I.
F. Negrușiu. Prețul 14 b. (plus porto 5 b.)

România agricolă, studiu economic de
Dr. George Maior, profesor de agricultură
și fost estimator expert la banca agricolă.
Motto „Sărăc n țără săracă“. Eminescu.
Prețul 2 cor. plus 10 b. porto.

Scrieri istorice.

Memorii din 1848-49 de Vas.
Moldova, fost prefect al Legiunii III în
1848-49. Prețul cor. 1 (cu posta cor. 1.10)

Viața și operele lui Andrei Mureșianu,
studiu istoric-literar de Ioan Ra-
șiu, prof. ord. la preparandia din Blășiți.
Prețul 2 cor., plus porto 10 bani. Venitul
curat al acestui op se va contribui la for-
marea unui fond pentru Internatul prepa-
randial din Blășiți.

„Colonel David baron Urs de
Margina la Solferino și Lissa“, intere-
santa și eminenta conferență, ce a ți-
nut'o d' n'ul colonel o. și r. Francisc Rieger
în reuniunile militare dela Brașov și Si-
biu. Broșura conține și două portrete bină
reușite ale baronului Urs, unul din anii
de mai înainte, când încă era majoe,
altul din timpul mai recent; mai conținr
și o hartă a Lissei, cum și ilustrașunea
momentului eroului nostru. Prețul 80 b.
plus 6 b. porto.)

„Pentru memoria lui Avram
Iancu“, epelul dat cătră ministerul de
interne D. Perceș prin d' Dr. Amos
Francu a cașsa fondului pentru monument
tutlui Iancu. Prețul este 1 cor'ona. În Ro-
mânia 2 lei plus 5 bani porto.

„Țeranul român și ungur din
Ardeal“, studiu psihologie popular de I.
Paul. Prețul 1 cor (+ 5 b. porto).

„Românul în sat și la ôste“.
Acesta este titlul unei nouă cărțicele, de
pl Ioan Pop Reșeganul, cunoscutul și ma-
ritosul nostru scriitor popular, a dat lite-
raturii române. Prețul 20 b., cu posta 26 b.

Ad. Nr. 19/1908.

PUBLICAȘIUNE.

Duminecă în 2 (15) Martie 1908 la
oarele 10 a. m. se va ținea licitașie
publă cu oferte închise în sala de
ședințe a Comitetului parohial dela
Biserica Sf. Neculae din Brașov-Schei,
pentru darea în întreprindere a **re-
paraturilor**, ce sunt de executat
la casa de sus din stupina noastră
de lângă Bărsă de sub Nrii conscrip-
ționali 66, 67, 68 și 70.

Ofertele, însoțite de o garanție
provizorie în sumă de Cor. 200 —,
să vor preda la mâna d' lui Epitrop-
Econom Andreiu Lupan sen., Strada
Ecaterinei Nr. 4., dela care să pot
trage toate informașunile asupra de-
v'ului, condișilor etc.

Brașov, în 8 Faur 1908.

Dr. V. Saftu, I. Prișcu,
prez. secretar.

„ARMONIA“
cassă de economii, societate pe acșioni în Cincul-mare.

PROSPECT.

Adunarea generală ordinară a cassei de economii, societate pe ac-
țiuni „ARMONIA“ ținută în Cincul-mare la 15 Februarie 1908, a decis
urcarea capitalului societar dela 50,000 la 100,000 cor.

Spre acest scop a autorizat Direcșiunea, ca să deschidă subscripșie pen-
tru 500 acșioni a 100 cor. valoare nominală.

Pe baza autorizașionii primite și în conformitate cu concluzele a
dunării generale. deschidem subscripșie pentru noua emisiune pe lângă
următoarele condișioni:

I. Fiecare acșionar vechiu are dreptul să subscrie atâtea acșioni,
câte posede din emisiuniile de mai înainte și anume pe lângă prețul de
116 cor. Insinuările pentru susșinerea dreptului de prioritate sunt a se
face cel mult până în 15 Martie st. n. 1908.

II. După trecerea termenului de 15 Martie 1908, acșionile cari nu s'ar
subscrie prin acșionarii vechi, se vând și la alte persoane, cari nu figurează ca
acșionari ai „Armoniei“ — pe lângă prețul de 120 cor. E de observat, că in-
sinuările din partea neacșionarilor se pot face și înainte de 15 Martie 1908
pentru ca să ne putem orienta la vânderea acșionilor ce ar rămânea nesubscise
de acșionarii vechi.

III. Atât acșionarii vechi, cât și per-oanele, cari nu figurează ca
acșionari sunt datorii a plăti la insinuare cel puțin 10 cor. din valoarea
nominală a unei acșioni în preună cu suma ce trece peste valoarea no-
minală: pentru acșionarii vechi 16 cor., iar pentru cei noi 20 cor de
fiecare acșione.

IV. Restul este a se plăti în 4 rate la următoarele termine:

rata I e de 20 cor. de fiecare acșione și trebuie achitată până la 1 Oct 1908.
„ II „ 20 „ „ „ „ „ „ „ „ 1 Ian. 1909.
„ III „ 20 „ „ „ „ „ „ „ „ 1 April 1909
„ IV „ 30 „ „ „ „ „ „ „ „ 1 Oct 1909.

În stă însă fiecărui în drept ca să plătească mai multe rate, sau
să-și accepteze deodată acșionile.

V. Pentru ratele plătite se solvesc din partea „Armoniei“ 6% in-
terese până a finea anului 1909, când acșionarii din emisiunea aceasta
vor fi egali cu cei din emisiuniile anter-oare. Cei ce își achitează până
la finea anului 1908 — se împărțășesc de acest favor cu îneperea a-
nului 1909.

VI Pentru ratele cari nu s'au achitat la termen. posesorii acșionilor
sunt obligați a plăti 6% interese de întârșere. Neplăt'ndu se vre-o rată
la termen, direcșiunea provoacă prin publicare de 3 ori în jurnalul ofi-
cios al societății („Gazeta Transilvaniei“) — pe respectivul acșonar și
când acesta nici la 4 săptămâni dela ultima publicare nu și a achitat
ratele restante, atunci își pierde dreptul de acșionar și sumele solvite
trec în fondul de rezervă.

VII. Dacă până în 1 Iulie 1908 nu se vor subscrie toate acșionile
din emisiunea proiectată, ratele solvite se privesc ca depuneri.

Cincul-mare, 20 Februarie 1908.

Direcșiunea

cassei de economii, societate pe acșioni
„ARMONIA“.

Din cauza desfacerei totale a proviziunilor noastre din
ȘCOALELE DE POMI

FRIEDRICH GASPARI Co., în Mediaș (Ardeal)

oferim cu prețuri scăzute toate articolele din
școalele noastre de pomi ca: **văratici, ernatici, tufe
de smeură, fragi, diferiți mărăcini pentru garduri.
Coriferi, trandafiri etc.**

Catalog cu prețuri la cerere se trimite gratis.

STABILIMENTUL DE ACID CARBONIC
a lui **MUSCHONG** din Baia Buziaș

— modern instalat — afară de Kartel livrează prompt ori ce cantitate de

ACID CARBONIC
natural, chemic foarte curat, fluid

din izvoarele cu acid carbonic din Baile dela
Buziaș renumite în toată lumea pentru fabri-
carea de apă gazoasă, cărciumarilor,
și alte scopuri industriale.

Să nu se schimbe cu acid carbonic preparat
artificial și puțin sporadic.
Serviciu demn de încredere și conselienșios
Apă minerală și apă vindecătoare
în sticle de 1/4 și 1/2 litre.

Cu succes miraculos la suferințe de inimă, rinichi și bășică.
Apă de masă de rangul întâiu!
Informașii se dau cu plăcere din partea
**Mu-chong's Kohlen-säure-Werke und
Minerwasser-Versand in Buziasfürdő.**

Adresa telegramelor: **MUSCHONG BUZIASFÜRDÖ.** Inter. Telef. 18.
Se caută reprezentanși locali abili.

Nr. 1557/1908.

Concurs.

La postul de arhitect orășenesc
sistemizat prin decisiul reprezentanșei
orașului Brașov, adus sub Nr. prot.
327/907 și aprobat cu decisiul repre-
zențașionii municipale adus sub Nr.
prot. 694/907 deschid pe lângă con-
dișionile următoare concurs și pro-
voc pe toți acei, cari voesc a obține
postul acesta, ca să-și aștearnă pe-
tișionile instruate conform legii pe
lângă documentarea cuaificașionii
la subscrișul vicecomite cel mai târ-
ziu până la 15 Martie 1908 deoarece
petișionile ce vor sosi mai târziu,
nu se vor lua în considerașione.

Emolumentele arhitectului oră-
șenesc sunt următoarele: 2400 cor.
salar fundamental, 600 cor bani de
cuartir și quinquenalele corespuză-
toare în seuzul statutului de orga-
nizașione.

În deosebi atrag atenșiunea com-
petenșilor referitor la §-ul 111 al sta-
tutului de organizașione orășenesc,
prin care li-se interzice arhitecșilor
orășeneshi orice întreprindere de
conducere la edificări private.

Postul de arhitect orășenesc se
întregește în seuzul §-ului 109 al sta-
tutului orășenesc pe viață.

Brașov, în 15 Februarie 1908.

Augustin Jekelius m. p.

(2-2.) vicecomite.

„Romana“

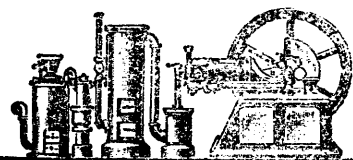
este titlul broșurei, care a apărut în
editura tipografiei A. Mureșianu, cu
descrierea și aplicașionele dansului nos-
tru de salon.

„Romana“ dans de col'ona în 5
figuri. *Descrișă și explicașă împreună
cu musica și, după compunerea ei
originală.* Cu-o înțroducere („în loc
de prefașă“), de **Tunaruș tin Dumbrău,
Popa.** — Tipografia Aurel Mureșianu,
Brașov 1903.

Broșura este în cuart mare,
hartie fină și tipar elegant, cu adau-
șul unei c'ole de note (musica „Roma-
nei“ cu explicașii) și costă numai 2
cor. 50 bani (plus 5 bani porto-
postal) pentru România 3 lei.

„Romana“ se poate procura de
la tipografia A. Mureșianu, Brașov.

Puterea motrice cea mai sigură și perfectă!
Fabricat de rangul prim
Motoare pentru sorbirea gazelor
SAUGGAS-MOTORE

Intrebuintate la încăl-
zirea cu Antracit,
Kooks, precum și
că-buni de lemn. Funcșionarea
cea mai ieștină
și regulată.

Cea mai sigura Spese de funcșionat
!!! GARANȘIE !!! ca 1-2 bani
de HP.

Permanent în deposit: **Motors de ulei
și Benzin. Locomobile și Garai-
turi de îmblășit.**

— Condișioni favorabile de otată. —
**B. DĒNES, Motor- Budapeșt, V.
Eipót-körtut 15.**

Preț curent și devis gratis!
(84,4-20).

**Abonamente la
„Gazeta Transilvaniei“**
se pot face ori și când pe timp mai
îndelungat sau lunare.